

Finlands Synskadade

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES ORGANISATIONSTIDNING

5/14

4 FSS sinnesfest för barn

9 Avslutningsfest för inläsare i Västnyland

12 FSS punktskriftskurs för seende

Innehåll

Nr 5 maj 2014

LEDAREN

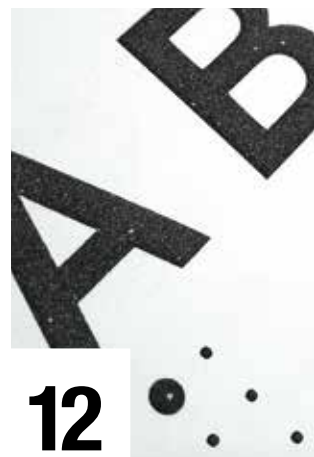
3 Rätten till utbildning

ARTIKLAR

- 4 Sinnesfest för barn på Annegården
9 Synskadade i Västnyland avtackade sina inläsare
11 Valborgsträff för Quinnor på Lyktan
12 FSS punktskriftskurs för seende
17 Syntolkning i Västnyland
18 Annon: Tandem-och vandringsläger på Norrvalla
19 Annon: Resa till Mariehamn

AKTUELLT

- 20 Aktuellt
23 Aktuellt i distrikten
27 Kontakta FSS
28 Annon: VSS sommarresa till Norge

Finlands Synskadade

Finlands Synskadade är organisations-tidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 103. Nummer 6/2014 utkommer 19.6, deadline 29.5.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300

Redaktör: Tina Kärkinen
Tfn 09-6962 3017
e-post: tina.karkinen@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av redaktören.

Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300
e-post: kansliet@fss.fi

Pärbild: Tre år gamla Frida Blomberg från Esbo skriver sitt namn på en punktskriftsmaskin under FSS barnfest på Annegården i Helsingfors. Frida instrueras av Sofi Huldin.

Foto: Sofia Stenlund

ISSN 0789-5739
Arkmedia, Vasa 2014

Rätten till utbildning

Svenska skolan för synskadade (SSS) står inför nya utmaningar. SSS är den enda statliga svenskspråkiga specialskolan i hela landet. Till SSS hör också ett center för lärande och kompetens och det finlandssvenska specialpedagogiska resurscentret Speres. Det innebär att verksamheten numera utöver elever med synned-sättning även omfattar stöd till elever med hörselskador och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Det här framgår ur en rapport publicerad av Tankesmedjan Magma, skriven av Karin Linnanmäki som är docent i specialpedagogik. I sin rapport, "Rätten till utbildning - framtidsperspektiv för Svenska skolan för synskadade" beskriver Linnanmäki hur SSS har utvecklats från en internatskola för blinda i Helsingfors till en specialskola med ett center för lärande och kompetens. En specialskola som förväntas erbjuda specialpedagogiska tjänster till hela Svenskfinland. Idag utnyttjas inte skolans resurser optimalt och efterfrågan på skolans tjänster är Begränsad. Skolans namn är missvisande och skolans organisation är oklar, vilket ytterligare bidrar

till att tjänsterna inte efterfrågas. Den uppfordrande slutkonklusionen i rapporten lyder: "Utveckling av den nuvarande verksamheten vid Svenska skolan för synskadade är en förutsättning för att statlig specialundervisning för svenskspråkiga elever skall kunna fortsätta som en ändamålsenlig verksamhet". Det väsentliga är att skolans verksamhetsmöjligheter tryggas trots att elevernas antal minskar. Skolans uppgift som ett specialpedagogiskt resurscenter accentueras med tanke på behoven av stöd och handledning bland elever med funktionsnedsättningar inkluderade i närskolor runt om i Svenskfinland.

Linnanmäki har rätt när hon konstaterar att ett statligt resurscenter med tillräckliga resurser, som är mer än en skola, garanterar att både kompetens och resurser finns när det behövs. rapporten är en välkommen öppning på den nog så nödvändiga diskussionen kring framtiden för Svenska skolan för synskadade.

KARL-OSCAR SKOGSTER,
STYRELSELEDAMOT

▲ Alla dessa barnhänder, urklippta ur gammal tapet, bildar ett drömmarnas träd. Konstverket föddes fram i Svenska familjecentret i Helsingfors och stiftelsen Pro Artibus regi.

TEXT & FOTO: SOFIA STENLUND

En stund för ett sjätte sinne

Den 12.4 ordnades barnfesten Upp i det blå vid Annegården i Helsingfors. Under festen fick både barn och vuxna möjlighet att träna sina sinnen.

DET ÄR BARNFEST på Annegården, eller "en sinnesfest för alla barn" enligt den punktskriftsmärkta broschyr jag håller i handen. Barn i alla åldrar möter mig när jag kommer in, jag hör både svenska och finska röster. Skyltarna och programpunkterna är många och lockande; sagoläsning, verkstäder, föreställningar, dans och musik. Jag vänder mig mot en av arrangörerna för att be om en biljett till den pjäs som går under namnet Lilla tändsticksflickan, en sinnesföreställning som enligt beskrivningen i broschyren utnyttjar hörsel-, lukt-, känsel- och smaksinnet.

- Vi har bara en biljett kvar till föreställningen klockan 12.30, är det din?

Vilken tur. Den är min och jag beger mig upp till andra våningen. Några föräldrar med barn i 5-6-årsåldern köar redan utanför och Nina Rinkinen, en av skådespelarna, tar vänligt emot.

- Här får ni välja en egen ögonbindel, berättar hon och brer ut ett spektrum av mjuka bindlar i olika färger. Alla väljer varsitt, vissa lite tveksamt, men alla trär på dem, också barnen. Vi introduceras kort till innebörden av en sinnesföreställning och får veta att ingen eller inget kommer att röra vid oss under

de 30 minuter föreställningen räcker. Senare, när jag talar med de tre skådespelarna, får jag veta att de tidigare även meddelade att man får räcka upp handen om man känner att man grips av panik av de många intrycken med förbundna ögon och vill gå ut. Informationen upplevdes snarare som skrämmande och folk började skruva oroligt på sig, så den delen togs bort.

Lätta och tunga steg

Tillbaka till föreställningen. Jag låter barnen och deras föräldrar gå först och står ensam kvar i dörröppningen med min ögonbindel för ögonen. Ett par mjuka händer tar mina och leder mig fram. När utrymmet blir trångt för hon mina händer närmare varandra i ordlös kommunikation.

Det fungerar, jag känner mig trygg. De följande trettio minuterna känns som högst hälften. Jag låter mig svepas med av den inledande stämsången och sitter på helpännan resten av tiden för att inte gå miste om något. En berättarröst läser inlevelsefullt sagan om den lilla flickan med tändstickorna, med effektfulla avbrott för repliker, ljud, vindar, dofter, fnitter, steg och dans. ►

Ändå kan jag bara återge fragment av den upplevelse jag mött. Doftvindar av kryddor, curry för en stor saftig helstekt gås, kanel för en doftande, gyllenbrun äppelpaj och vanilj för den sås som ringlats över assietten. Ljudet av knarrande fotsteg i snön, lätta för den barfota flickan med svavelstickorna, tyngre för de marknadsbesökare som skyndar förbi den lilla flickan. - Köp tändstickor, köp tändstickor!, ropar hon. Kylan kryper närmare när hon sätter sig i en snödriva och klara, vackra klingande klockor illustrerar hur hon stryker eld på en tändsticka vars låga skänker en stund av värme.

Ingen rök, ingen eld

Senare, när jag talar med skådespelarna, får jag veta att de fått anpassa just den delen på grund av Annegårdens stränga brandrestriktioner, egentligen brukar de stryka eld på en riktig sticka och man får känna doften av eld och rök. Jag får också veta att de flesta barnen i publiken redan tidigt tog bort sina ögonbindlar, men det är också okej, menar ensemblen.

Hans Christian Andersens stämningsfulla saga slutar som vi alla vet sorgesamt, men när det gäller just denna föreställning pågår den nog fortfarande hos var och en av oss

- ▼ **De tre skådespelarna bakom sinnesföreställningen om den lilla flickan med svavelstickorna: Marjaana Veikkanen, Nina Rinkinen och Venla Vannela. Tre dramainstruktörer i grunden med Teater Tuike som gemensam nämnare.**

▲ **Under barnfesten gav FSS deltagarna möjlighet att bekanta sig med punktskrift. Frida Blomberg var en av de som provade på att använda en punktskriftsmaskin.**

som fått uppleva föreställningen. Nina Rinkinen, Marjaana Veikkanen och Venla Vannela, de tre kvinnor som utgör denna föreställning, visar mig efteråt de skrumpna blå ballongerna som gett ljud åt de knarrande stegen i snön. Oansenliga plastburkar staplas på varandra, innehållande essenser av kryddor, ljuvlig syren och saftig apelsin.

- Just apelsin är svårt, berättar Marjaana Veikkanen, man kunde kanske tro att en citrusfrukt skuren i tu ger den mest autentiska doften. Men den doftar mest ingenting.

En upplevelse för alla

Att alla attributen ter sig så enkla och verkliga utan ögonbindeln förtar konstigt nog ingenting av min upplevelse, snarare ökar

den magin. En liten fläkt står för temperaturskillnaderna, en glasflaska med vatten och ett glas ger klirrandet från ett helt bords-sällskaps matporcelain. Föreställningen blev till med hjälp av en provpublik och hade premiär i november 2012. Översatt till svenska har den sedan exempelvis beställts av Svenska skolan för synskadade och i FSS distriktsförening i Mellersta Nyland. Ursprungstanken med sinnesföreställningen var egentligen en pjäs för vem som helst, till exempel för företag kring jultider, men snabbt insåg arbetsgruppen att den kunde ha betydelse också för personer med synskada och deras anhöriga. Just den sistnämnda gruppen har gett väldigt positiv respons på pjäsen. Teater Tuikes egna utrymmen finns i Mosabacka, men deras pjäser är mobila ►

- ▲ **Frida Blomberg från Esbo besökte barnfesten tillsammans med sin familj. Tre år gammal hade hon inga som helst problem med att skriva sitt namn på punktskriftsmaskinen under Sofi Huldins ledning.**

och man kan anpassa sig enligt det utrymme som står till buds. För höst/vintersäsongen planerar teatern redan nu en skräckföreställning för publik över 16 år och även den ska upplevas med förbundna ögon.

- Det är svårt att iscensätta skrämmande upplevelser om alla ser vad man gör, men nu spelar man på allas egen fantasi.

En kryddig doft dröjer sig kvar i mina näsborrar när jag lämnar rummet och jag hoppas på att få uppleva en sinnesföreställning igen. ●

FAKTA: BARNFEST PÅ ANNEGÅRDEN

- Ett samarbetsprojekt mellan cirka 25 olika instanser, däribland flera handikapporganisationer.
- Förbundet Finlands Svenska Synskadade gav alla som ville möjlighet att bekanta sig med punktskrift.
- Även Svenska skolan för synskadade var representerade med tillverkning av vimplar.

Synskadade i Västnyland avtackade sina inläsare

Den 25 mars höll Svenska synskadade i Västnyland en avslutningsfest på Restaurang Gh i Ekenäs för inläsare av Västra Nylands taltidning. Den manuella inläsningen avslutades den 18 mars då talsyntesen Samuel tog vid.

MED PÅ FESTEN var 13 inläsare av 15, likaså taltidningens ansvariga utgivare chefredaktör Tommy Westlund från Västra Nyland, pensionerade chefredaktör Olle Spring en av grundarna. I festen deltog också representanter för de synskadade. På föreningens vägnar hälsade sekreteraren Christel Eriksson alla närvarande hjärtligt välkomna.

– Det är en stor glädje att ha er alla här i kväll. Det känns vemodigt när en lång tradition avslutas. Man kan ju ingenting göra åt den tekniska utvecklingen. Det har varit berikande att samarbeta med er inläsare. Vi kommer att sakna er.

Vemodigt men ändamålsenligt

Under måltiden var det roboten Samuel som var det högaktuella samtalsämnet. Ingen av

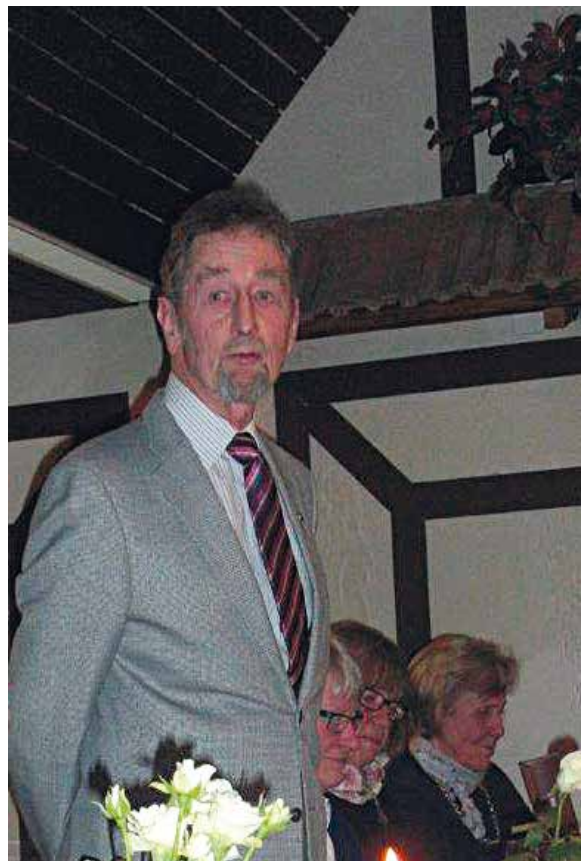

▲ Bland inläsarna på plats fanns Veronica Ollila, Annika Colérus, Börje Broberg, Ulla Holmström, Torolf Grunn, Clara Lindqvist-Latvala, Vivika Elgh

inläsarna hade tidigare lyssnat på talsyntesen. Är han nu så fenomenal som det ryktades? De flesta av inläsarna skulle gärna ha fortsatt. Ingen saknade dock tiden med kassetterna som postades till prenumeranterna. Lättare blev det då taltidningen digitaliserades och PratSam kom in i bilden. Nu har den mänskliga rösten tystnat. Det lade en lätt sordin på feststämningen. Föreningens ordförande Birgitta Nordström valde att berätta om: "En läsaers historia". Den här kvinnan skulle plocka lingon, men märkte att hon inte såg bären. Hon fick ingen diagnos på sin svagsynthet, som snabbt ledde till blindhet. Hon är en beundransvärd person. I dag 82 år gammal sköter hon själv sitt hushåll, lagar sin mat, dammsuger och tvättar fönster. Birgitta riktade ett stort tack till alla fina inläsare och alla i tidningshuset som sysslat med utgivningen av taltidningen. Samuel ersätter inläsningen, men medmänniskan behövs i dagens samhälle. I sitt anförande konstaterade ▶

rehabiliteringshandledare Britta Nyberg att det finns ett hjälpbehov av stödjande medlemmar. Likaså kommer det att behövas flera syntolkare. Tidningen Västra Nylands hälsning framfördes av chefredaktör Tommy Westerlund. En mångårig era är tillända. Det är vemodigt men ändamålsenligt att tidningen utvecklas tillika med de andra dagstidningarna. Olle Spring berättade om taltidningens tillkomst. Någon gång på vårvintern 1981 uppvaktade handikapprådet och medlemmar av den västnyländska kretsen av Finlands svenska synskadade chefredaktör Olle Spring med ett förslag att tidningen skulle ge ut en kassetversion för synskadade. På Västra Nyland tyckte man att tanken var god, dels för att VN samma år fyllde 100 år och gärna celebrerade med en ny serviceform. Finansiering, praktiska saker och värvning av inläsare måste ordnas. Det var många som ville vara med och hjälpa. Pengar strömmade in. Tisdagen den 27 oktober utkom den första kassetten av Västra Nylands taltidning. Västra Nyland blev en föregångare tack vare de synskadades eget initiativ. Denna tillgänglighet till det tryckta ordet var ett stort steg på vägen mot lik-

▼ **Paulina Aronsson underhöll med musik**

▲ **Inläsaren Torolf Grunn berättar lättamt om sin över 10-åriga inläsningsperiod.**

ställdhet. Torolf Grunn, en av inläsarna berättade att det nog också hade strulat till sig i bland. Så här i efterhand är små fadäser med nycklar och annat bara roliga. Inläsare har gett oss det mest värdefulla man kan ge, nämligen sin fritid. De har blivit våra vänner, som vi lärde oss känna igen på rösten. Ofta inleddes inläsningen med litet small talk om väder och vind, sedan lästes det i ett sträck och man avslutade med att tacka för sig och beklaga att tiden inte räckte till för allt material. Talsyntesen Samuel är effektiv men kan aldrig ersätta människan. Å alla läsares vägnar vill jag tacka så hjärtligt för den här tiden och önska allt gott i framtiden. Festen avslutades med utdelning av rosor och diplom. Redaktör Peter Johansson, som fungerat som koordinator för inläsarna avtackades vid ett senare tillfälle. ●

Valborgsträff för Quinnor på Lyktan

16 stycken förväntansfulla damer samlades på Lyktan tisdag 29.4 kl.13. Bordet var dukat med serpentiner, ballonger och fina, vårliga servetter. Mellan servetten och assietten fanns en minnesvers/ordspråk.

LILIAN SÖDERMAN OCH Britten Nylund var dagens ledare och de skötte uppgiften med bravur. Lilian hälsade alla välkomna och därefter fick alla vända på sina ordspråklappar och läsa dem samtidigt som man sa vad man hette. Ett trevligt sätt att knyta den första kontakten. Efter den trevliga inledningen informerade Febe Mörk om

▼ **Festbordet var dukat med serpentiner och ballonger.**

▲ **På valborgsträffen serverades det traditionsenligt mjöd och struvor.**

verksamheten och kommande evenemang och namnupprop. Därefter ledde Febe alla i sången Vintern rasat till eget gitarr ackompanjemang. Sedan var det dags för serveringen, som givetvis bestod av mjöd och struvor. Glada skratt och ett livligt samspråk pågick under hela serveringen, stämningen var på topp! Flera vårsånger avlöste varandra och vi sjöng alla glatt med! Efter serveringen var det dags för Britten att instruera om hur en massagesaga går till. Vi bildade par, varefter Lilian läste sagan och Britten med jämna mellanrum förklarade hur och var vi skulle massera varandra. För mig en ny trevlig upplevelse. Nu kom turen till att vi alla skulle berätta om ett barndomsminne kring 1 maj. Vi kunde konstatera att mjöd och struvor, rödlemonad och grisar samt maj-vippor hörde till de flestas tradition. Underbara berättelser avlöste varandra. Sången Idas sommarvisa fick avsluta den trevliga quinnodagen och alla var nöjda med årets första Quinnoträff. ●

Med punktskriftsexamen i sikte - engagerade deltagare på punktskriftskurs för seende

- Kursen kunde passa för hela vårdbranschen!
- Den ger baskunskap för alla som jobbar inom handikappsektorn.
- Det är roligt att lära sig något nytt!

Svaren kommer genast när jag ber två av de sju kursdeltagarna på FSS punktskriftskurs för seende motivera vem som kunde ha nytta av att anmäla sig till framtida kurser.

NÄR DET GÄLLER punktskriften har de så olika bakgrund man kan ha, Ilona Salonen och Sofi "Fia" Huldin. Ilona jobbar med ett projekt på SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder och vill vidga sina vyer professionellt medan Fia, vars pappa Sune är blind, har vuxit upp med barnböcker på punktskrift och punktskriftsmärkta videokassetter. Men deras målsättning är densamma: att lära sig grunderna i

punktskrift. Så här förklarar Ilona, som jobbat med projektet Minoriteter inom minoriteten under cirka två års tid.

- Jag läste om kursen på Facebook och tyckte att det kunde vara bra att någon som jobbar hos SAMS känner till punktskriften lite bättre. Det är viktigt både för intressebevakning och i tillgänglighetsfrågor och det slutade med att en av mina kollegor anmälde sig hon med. ►

▣ Kursledare Tessa Bamberg bekräftar att Sofi Huldins sifferserie är korrekt skriven. Utöver Bamberg fungerade även Tor Hanner som kursledare.

▲ **Till vardags jobbar Ilona Salonen med ett projekt vars målsättning är att öka såväl samarbete som förståelse inom handikappsektorn. Nu har hon ytterligare ett verktyg i bagaget, punktskriften.**

På frågan om vad hon visste om punktskriften innan hon anmälde sig berättar hon att hon kände till att punktskriften är uppbyggd av enskilda bokstäver och därmed utgör ett alfabete. En vanlig vanföreställning är nämligen att punktskriften omfattar hela ord och uttryck oberoende av nationalitet.

Viktigt inom vården

Det sistnämnda påståendet var också glasklart för Fia Huldin, både hennes mamma som jobbar på Svenska skolan för synskadade och hennes pappa som jobbar på FSS behärskar punktskriften till fullo. En kom-

bination av sin bakgrund och studierna till närvårdare på Practicum ledde till att hon nu kände sig redo att anmäla sig till årets punktskriftskurs för seende.

w ler Fia. Men - Men jag tycker att det är viktigt med tanke på mitt blivande jobb, alla studerande i vårdbranschen kunde bekanta sig med punktskrift. Man kan ju locka med att erbjuda dem språktillägg!

Fia berättar vidare om hur hon under praktikperioder på förskola vid tillfälle låtit barnen bekanta sig med hur man kan läsa som synskadad på ett vardagligt och avdramatiserande sätt då det talats om vad som händer när man inte kan använda ett sinne. ►

6 myter om synskadades läs- och skriftspråk

Idag vet gemene man allt mer om punktskriften, mycket tack vare gediget informationsarbete och att den dyker upp i det dagliga livet på exempelvis tåg och i hissar. En del fördomar håller sig dock envist kvar, så med hjälp av FSS punktskriftsansvarige Tessa Bamberg försöker vi slå hål på sex vanliga myter, en för varje punkt i punktskriftssystemet. Våra påståenden är medvetet enkelt och lite tillspetsat formulerade – helt enkelt vanliga myter man stöter på i vardagen.

1. Alla som behärskar punktskrift förstår varandra, oberoende av modersmål.

Punktskriften är uppbyggd av sex punkter som i olika konstellation utgör bokstäver i alfabetet. Den är uppbyggd för det latinska alfabetet men används till exempel också för det arabiska. Man skriver alltså bokstäver som utgör ord på ett språk. Men punktskriftssystemet med sex punkter är universellt och används oberoende av land eller språk, sedan har ju de olika språken sina egna specifika bokstäver eller accenter, såsom vårt ä och ö exempelvis.

2. Blindskrift och punktskrift är samma sak.

Blindskrift som term är ett samlingsnamn för flera olika taktila skrifter – punktskrift, moonskrift och reliefskrift. Punktskriften benämns på flera språk ”braille” efter sin upphovsman Louis Braille.

3. Punktskriften håller på att dö ut och ersättas av ny teknologi.

Punktskriften håller inte på att dö ut, snarare kan man säga att den nu fått ett nytt lyft med exempelvis programmet MBraille till Iphone, menar Tessa Bamberg. Punktskriften är de synskadades läs- och skriftspråk och modern teknologi och punktskrift utesluter inte varandra. Att bara lyssna på en talsyntes eller på ljudböcker är inte tillräckligt, då får man ju då inte en uppfattning om hur ord och främmande namn skrivs ut, eller hur kommatering används och så vidare.

4. Alla måste läsa punktskrift med hjälp av känseln i fingertopparna, även om man har syn eller synrester.

Man måste inte läsa punktskrift bara med fingertopparna, den som ser läser punktskrift med ögonen. På kursen för seende lär sig deltagarna läsa punktskrift med ögonen. Också om man har synrester kan man turas om att läsa med ögonen, trots att fokus för den synskadade är att lära sig att läsa med fingertopparna. Att öva sig genom att använda sig av både synrester och fingertoppar fungerar bra, de kompletterar varandra såvida man har synrester.

5. Punktskriftens huvudsakliga nytta är att läsa tjocka böcker.

Vad den som lär sig punktskrift använder sin kunskap till är individuellt. För någon kan detta med att läsa tjocka böcker vara målsättningen med punktstudierna medan det för någon annan handlar om att lära sig att göra små anteckningar i sin vardag, eller att märka saker i sin omgivning. Punktskriften tillfredsställer såväl stora som små behov och allt är lika viktigt.

6. Om man är alltför gammal är det onödigt att lära sig punktskrift.

På våra kurser har vi haft många som har varit långt över 80 år. Den äldsta deltagaren var faktiskt en dam på 99 år och det var inget problem att lära sig punktskrift. Om intresset och motivationen finns så spelar åldern ingen roll! Vår målsättning under kurserna är att inspirera deltagaren till att ta in punktskriften i sitt liv genom att visa dess många användningsområden. Många har fått en aha-upplevelse och använder nu aktivt punktskriften i sin vardag och många för dessutom vidare sin kunskap genom att undervisa i studiecirkel i punktskrift i sina lokalföreningar.

” Bara att skruva in pappret i punktskriftsmaskinen var en aha-upplevelse!

- Sofi Huldin

Punktskriften oersättlig

Ilona Salonen har många tankar kring hur hon kan omsätta sina nyvunna kunskaper i praktiken. I inledningsskedet var hon i egenkap av hobbygrafiker intresserad av hur punktskriften ter sig trycktekniskt, det vill säga hur stort utrymme en viss mängd text upptar.

- Jag har också ett fritidsprojekt där jag utvecklar kort som kan användas som hjälp till att presentera sig på till exempel kurser. Ett kort med ett adjektiv i punktskrift kunde vara något nytt!, säger Salonen.

Innan de två kursdeltagarna måste återgå till undervisningen med tanke på stundande punktskriftsexamen hinner vi tangerä ämnet teknisk utveckling och punktskriftens roll bland olika hjälpmedel.

- Jag tror nog aldrig punktskriften kommer att ersättas av något annat, menar Fia Huldin och får medhåll av Ilona:

- I och med det vi fått höra om punktskriftsappar och smarttelefoner verkar det snarare som om användningen av punktskrift kan öka. ●

FAKTA: FSS PUNKTSKRIFTSKURS FÖR SEENDE

- Ordnaes i FSS verksamhetsutrymmen vid Arabiastranden i Helsingfors
- Gruppen delas in i mindre grupper för optimal handledning
- Omfattar nio lektioner fördelade på tre kursdagar, som kursledare fungerade Tessa Bamberg och Tor Hanner
- Är avsedd för alla som är intresserade av att bekanta sig med punktskriften
- Intresserad? Kontakta FSS punktskriftsansvarig Tessa Bamberg för att anmäla intresse för nästa kurs redan nu! Kursen ordnas i regel vartannat år, men vid behov kan andra arrangemang komma på fråga.

Syntolkning i Västnyland

Synskadade i Västnyland har nu möjlighet att få syntolkade filmer, teaterföreläsningar, fotboll, handboll och friidrott – bland annat.

HÖSTEN 2013 GICK sju entusiastiska personer en utbildning i syntolkning i Ekenäs. Nico Psilander från Uppsala fungerade som instruktör. Han har utbildat syntolkare i Sverige, Österbotten samt på Åland. Jessica Holmlund och Eino Fredriksson är två av dessa nyutbildade syntolkare.

- När jag först hörde om det här var jag osäker på om jag skulle våga delta. Men några i föreningens herrklubb som brukar gå på fotbollsmatcher uppmanade mig att prova, säger Eino, även kallad Pepe.

Det är framförallt Ekenäs IF:s matcher Pepe vill tolka. För Jessicas del är det i synnerhet film och teater som intresserar.

- Det var föreningens ordförande Birgitta som frågade om jag kunde vara med och jag tänkte att det kunde jag väl. Min man är synskadad och jag tycker det är viktigt att veta vad jag ska se och vad jag ska reagera på, menar Jessica.

Pepe poängterar att det gäller att hitta de rätta orden snabbt.

- Man måste hela tiden hålla reda på var på planen bollen rör sig.

Pepe berättar vidare att han redan har börjat träna genom att titta på ligamatcherna i TV och referera dem högt för sig själv. Pre-

cis som han sedan ska göra för intresserade lyssnare. Jessica är mycket intresserad av film och teater och tycker det ska bli spännande att jobba som syntolk. Hon har redan tolkat en film, 'Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann'. Detta är en svårtolkad film med stora hopp i tid och rum medan man följer huvudpersonen som hundraåring och som tonåring. Enligt Jessicas förberedelsetid var även alltför kort. Kursledaren Nico Psilander betonade vikten av att den som ska tolka en film bör se den minst två gånger, helst tre gånger före tolkningen. Trots att det var en svårtolkad film och förberedelsen för kort, så ser Jessica redan fram emot nästa tolktillfälle. Ytterligare en film har syntolkats i Ekenäs, nämligen 'Lärjungen' som utspelas på Åland.

Syntolkarna vill gärna ha feedback av synskadade biobesökare. Man kan ta kontakt och önska en film eller en teaterpjäs som man vill få tolkad.

- Det räcker med att bara en person vill ha en tolkning för att vi ska ställa upp, betonar Jessica. I juni ska Pepe göra en studieresa till Mariehamn för att lyssna på hur Kenneth Nylund tolkar ligamatchen IFK-Mariehamn – HJK. ●

Tandem- och vandringsläger

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f. ordnar ett kombinerat tandem- och vandringsläger 9 – 12.9.2014 på Norrvalla i Vörå. Lägre riktat sig till alla medlemmar inom FSS.

I programmet ingår förutom tandemcykling och vandring, även vattengympa, golf, balans- och avslappningsgympa, morgonsimning samt givetvis god mat och trevlig samvaro. Logi i dubbelrum. Frukost, (matsäcks-) lunch, middag och kvällsbit från stående bord.

Priset för deltagarna är 200 eurp. Resekostnader som överstiger 50 euro bekostas av deltagarna själva.

Anmälningar senast 18.6 till Fyren/Ann-Sofie Grankulla, tfn 7234 880 eller 050-3795 658. Deltagarna ryms med i den ordning de anmäler sig.

Kom med och njut av vacker natur, konditionshöjande motion, hälsosam mat och glatt sällskap!

Resa till Mariehamn

Mellan 27-28.6 ordnar Åbolands, Västra Nylands och Mellersta Nylands distrikt en resa till Mariehamn, Åland. Resan riktar sig till alla medlemmar inom FSS.

Resan startar den 27.6 klockan 8.45 från Åbo hamn. Vi återvänder till Åbo den 28.6 klockan 19.50. En buss för 50 personer är bokad och plockar upp medlemmarna enligt rutten Mellis, Västis och Åbo. Bussens tidtabell meddelas senare.

I programmet ingår shopping, guidning av Viva Holm, syntolkad fotboll, samt besök vid Ankaret.

Pris: 60 euro/person. Allmänna ledsagare (max 8) reser gratis, förbundet står för deras resekostnader. Medlemmar (inklusive personlig ledsagare) står för 60 euro per resenär.

Bindande anmälningar senast 23 maj till Håkan på tfn 0400-151 322 eller via e-post på synskadade@gmail.com. Resan betalas senast 9 juni till föreningens konto FI39 1632 3000 0027 56. OBS! Märk betalningen i meddelandefältet med "ÅLAND".

AKTUELLT

Den nya lagen om äldreomsorg bidrar till bättre tjänster

BARA CIRKA EN tredjedel av verksamhetsenheterna gör en sådan tillförlitlig och mångsidig bedömning av klienternas funktionsförmåga och servicebehov som förutsätts i lagen om äldreomsorg. Vid dessa enheter är också verksamhetsmodellerna av högre kvalitet. Lagen om äldreomsorg förutsätter också att enheterna ska inhämta synpunkter om vårdkvaliteten från de äldre och deras anhöriga. Cirka en tredjedel av enheterna gör det regelbundet. De äldre anser att självbestämmanderätten beaktas bäst inom hemvården. De anhöriga var inte lika nöjda med vården som de äldre själva. Uppgifterna framgår av en färsk rapport som getts ut av Institutet för hälsa och välfärd (THL). Rapporten ger en beskrivning av tjänster för äldre och den äldre befolkningens servicebehov våren 2013 innan lagen om äldreomsorg trädde i kraft.

Resultat av uppföljningen av verkställigheten av lagen har redan publicerats tidigare i år och i fjol. Vid cirka en femtedel av enheterna med heldygnsomsorg underskrider den faktiska personaldimensioneringen det rekommenderade gränsvärdet på 0,50 vårdare per klient. Personaldimensioneringen eller yrkesgruppstrukturen har inte ett klart samband med vårdkvaliteten. Däremot har klienternas servicebehov och hälsotillstånd en större inverkan på vårdprocesserna och vårdresultaten.

”Utredning av servicebehovet och ledning som strävar efter goda resultat är tecken på en god verksamhetsmodell”, säger Anja Noro, forskningsprofessor vid Institutet för hälsa och välfärd. Den åldersstandardiserade andelen äldre som får vård dygnet runt (institutionsvård och serviceboende med heldygnsomsorg) har minskat med 17 procent jämfört med år 2001.

Motsvarande minskning inom hemvården är 9 procent. Under samma tid har den förväntade återstående livslängden för en 65-årig finländare ökat med två år och hälsan och funktionsförmågan hos den äldre befolkningen har förbättrats. Rapporten bygger på enkäter som riktades till kommuner och verksamhetsenheter och som genomfördes våren 2013 innan lagen om äldreomsorg trädde i kraft, på riksomfattande registeruppgifter och på nationella befolkningsundersökningar.

Lagen om äldreomsorg trädde i kraft den 1 juli 2013. THL och Valvira har på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet (SHM) följt upp verkställigheten av lagen med hjälp av enkäter både innan och efter att lagen trädde i kraft. Uppföljningen är mycket noggrann. En ny enkät för att följa upp hur lagen verkställs kommer att genomföras i slutet av 2014. ●

Källa: Institutet för hälsa och välfärd

Info om försäkringsläkarsystemet nu även på svenska

INFORMATION OM FÖRMÅNER och sökande av ersättning finns nu samlat på webbplatsen stm.fi.

Webbtjänstens nya innehåll baserar sig på rekommendationer från den arbetsgrupp som har utrett försäkringsläkarsystemet. Responsen som ministeriet har fått, visar att det ofta är oklart för dem som ansöker om förmåner vilka uppgifter den vårdande läkaren och försäkringsin-

rättnings läkare har. Systemet har också kritiserats för att inte vara tillräckligt transparent. Den nya webbsidan erbjuder opartisk och förståelig information om hur man ansöker om förmåner och ersättningar. Lättillgänglig information är viktig för patienten som ofta befinner sig i en svår livssituation när han eller hon gör ansökningen. Försäkringsinrättningen ska i fortsättningen noggrannare

än tidigare anteckna motiveringarna i ett nekande beslut. Både medicinska faktorer och de härledda slutsatserna som har haft en avgörande inverkan på beslutet, måste anges i avslagsbeslutet. De preciserade bestämmelserna läggs till i arbetspensionslagarna och den lag som gäller FPA.

Regeringens förslag behandlas i riksdagen innan sommarloven ●

Källa: Institutet för hälsa och välfärd

Besök Tartu tillsammans med SPF 2 – 6.6.2014

SVENSKA PENSIONÄRSFÖRBUNDET ORDNAR en resa till Tartu i i Estland mellan 2-6 juni. Programmet presenteras nedan.

Måndag: Avgång kl.11.30 med Viking XPRS till Tallinn. Buffetlunch ombord. Bussresa till Tartu och inkvartering på Hotel Dorpat. Middag på hotellet. Tisdag: Utflykt till Peipussjön mellan Estland och Ryssland. Sjön är Europas femte största och är känd för sina s.k. gam-

maltroende. Besök till Alatskivi slott. Middag på hotellet. Onsdag: Guidad rundtur i Tartu med besök i Bortaniska trädgården. Efter lunch egen tid i Tartu. Gemensam middag på hotellet. Torsdag: Utflykt till Otepää där vi bekantar oss med den vackra staden och den fina naturen omkring. Gemensam middag på hotellet. Fredag: Efter frukosten start till Tallinn. Rundtur i Tallinn och tid för shopping. Avgång kl. 18

med Viking XPRS. Buffetmiddag ombord. Ankomst till Helsingfors kl. 20.30.

Pris: 505 € i dubbelrum, tillägg för enkelrum 70 €. I priset ingår båtresa med måltider ombord, inkvartering i Hotel Dorpat, 2 luncher, 4 middagar och utflykter. SPF reseledare och svensktalande guide med på hela resan. Anmälningar till Bengt Andersgård, tfn 040-551 5075, bengt.andergard@pp.inet.fi ●

Källa: SPF

TERVE-SOS 2014: Tjänsterna stödjer äldres förmåga att klara sig på egen hand

AR 2030 KOMMER antalet personer som fyllt 65 år att vara mer än 1,5 gånger större än idag och antalet personer som fyllt 80 år dubbelt så stort. År 2012 fick cirka 150 000 äldre antingen heldygnsomsorg eller regelbunden service hemma. Majoriteten av de personer som fyllt 65 år, det vill säga drygt 850 000 personer, bor hemma och omfattas inte av den regelbundna servicen. Det är viktigt att upprätthålla och förbättra funktionsförmågan i just denna grupp för att dämpa det ökande servicebehovet som befolkningens stigande ålder ger upphov till. Majoriteten av de äldre har en allt bättre hälsa, och även välfärden och livskvaliteten blir allt bättre. Antalet levnadsår med god hälsa och funktionsförmåga har ökat betydligt i början av 2000-talet. En förbättrad funktionsförmåga skapar förutsättningar för att en allt större andel pensionärer kan bo hemma på egen hand och även delta i olika former av frivillig verksamhet och ta hand om sina anhöriga. Funktionsförmågan är en viktig byggsten i individens välfärd. Det är fråga om förmågan att klara av de dagliga rutinerna, såsom att ta hand om sig själv, sköta sitt arbete eller andra

dagliga sysslor och ärenden, tillbringa sin fritid och ha intressen och kunna umgås med andra människor. Efter pensioneringen har finländaren i bästa fall en framtid på upp till trettio år framför sig. En god fysisk, psykisk och social funktionsförmåga och en miljö som stödjer den hjälper äldre att må bra och att klara av vardagen på egen hand. Nästan nio av tio 70–74-åringar klarar utan problem av sådana dagliga rutiner som att klä på sig, ta sig till sängen och röra sig i bostaden, medan motsvarande andel bland personer som fyllt 85 år är en tredjedel. Att röra sig ute, särskilt under vintertid, är ofta svårt också för yngre äldre personer. Finländsk forskning har visat att förändringar i levnadsvanorna även i sen ålder är av betydelse för hälsan och funktionsförmågan. Det lönar sig att ha rehabilitering för äldre och dess effekter syns bland annat i form av en förbättrad rörelse- och funktionsförmåga, en bättre livskvalitet, mindre smärtor och en ökad känsla av trygghet. Var femte kvinna som fyllt 80 år känner sig ensam, en lika stor andel är socialt passiv och bara en tredjedel upplever sig ha en god livskvalitet. IT-färdigheterna

är låga i den äldsta åldersgruppen, där bara cirka var tionde använder webben för elektroniska tjänster, såsom nätbanker eller kommunens, FPA:s eller skattebyråns e-tjänster. Då tjänsterna i allt större utsträckning blir elektroniska ökar den digitala klyftan och samhället delas in i två grupper: de som har möjlighet att använda informations- och kommunikationsteknik och de som inte har det. Det handlar inte enbart om verktygen, utan till stor del om det faktum att alla inte har färdigheter eller förmåga att använda modern informationsteknik. Därför är det mycket viktigt att säkerställa att dessa personer har tillgång till tjänster och att stödja särskilt de äldres kunskaper och färdigheter i att använda teknik. Genom att öka möjligheterna att delta och eliminera hinder för delaktighet är det möjligt att öka den sociala aktiviteten, vitaliteten och välbefinnandet. Det är också viktigt att kunna erbjuda effektiv vård i tillräckligt god tid för att reducera sjukdomar och deras skadliga inverkan och för att tillhandahålla god vård och hjälp för personer som på grund av begränsad funktionsförmåga behöver dem. ●

Källa: Institutet för hälsa och välfärd

AKTUELLT I DISTRIKTEN

Vasa Svenska synskadade

- Trivselcafé Mimosel hade våravslutning 16.5. Mimosel fortsätter på hösten igen, troligen samma veckodag. Exakt datum meddelas senare.

Tina Back och Maj-Britt Aspö tackar alla som varit med och önskar alla en skön och fin sommar!

- Stolgymnastik med betoning på balansträning avslutades 7.5 och fortsätter på hösten. Britten Nylund tackar alla som flitigt gympat och önskar alla en trevlig sommar!

- Punktskriftskurserna fortsätter på hösten. Öva flitigt under sommaren, hälsar alla punktlärare!

- VSS planerar att besöka en sommartheater i år. Tid och plats ännu oklart, men håll utkik i nästa FS samt på

medlemsbandet och i tidningarnas föreningsspalt.

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland

- Måndagsträffarna hålls kl. 13.00 på Hörnan, om inte annat nämns i programmet. Tfn 09-612 1779 eller e-post: kansliet@ssmn.fi. Kansliet är öppet måndag – tisdag mellan 9.30-13.30. Slå gärna en signal innan ni besöker kansliet (gäller ej måndagsträffarna)

- Må 2.6. Avslutning, glassfest på balkongen, musikgäst. Anmälan senast 27.5 till kansliet.

- Temakryssning till Stockholm den 7.9.2014 med Talink Silja. Avgång söndagen 7.9.2014 från Olympiaterminalen, Helsingfors. Tillbaka-

resa 8.9.2014 kl. 17.00, Värta hamnen. Som reseledare fungerar Kenneth Ekholm. Pris: 100 euro. I priset ingår B-hytt (man kan uppgradera hyttkategori vid behov på egen bekostnad), måltider + program. Vi stiger ombord den 7.9 kl. 14.30.

Samling i båtens konferensutrymmen kl.15.00-17.00 var vi avnjuter ett glas mousserande vin.

Tre rätters Alacarte middag på restaurang Tavolata kl. 18.00. Fritt kvällsprogram.

8.9 Sjöfrukost på restaurang Tavolata. Vi har bokat Konferensutrymmet även den 8.9. kl.15.00-17.00

8.9. Alacarte middag på restaurang Tavolata kl. 18.00.

9.9. Sjöfrukost på Grande Buffet. På grund av semestrar är sista bindande anmälningsdagen den 9.6.2014.

Anmälan görs till kansliet på tfn 09-612 1779 eller per e-post till kansliet@ssmn.fi. Resan betalas inom 14 da-

gar till följande kontonummer: FI5980001400971090.

Mellis hälsar även övriga distrikt och FSS hjärtligt välkomna på kryssningen. Samma priser och anmälningsförfaranden gäller.

Läsesällskap efterlyses (medlemsannons)

Läsesällskap efterlyses till min mor som är en 93 år gammal. Hon lider av minnesförlust sedan tre år tillbaka, annars är hon en mycket positiv människa.

Hon bor fortfarande ensam hemma i Esbo men får daglig hjälp av släktingar. Hon läser dagligen både Husis och böcker och är en fin högläsare.

Jag undrar om det möjligen finns någon synskadad som skulle glädja sig över att någon kommer och läser högt för henne/honom (föreställer mig cirka en gång i veckan). Min tanke är att båda parterna skulle ha glädje av varandra, min mor skulle också ha en betydelsefull uppgift. Själv bor jag i Schweiz men kommer regelbundet till Finland och bor då hos min mor. Nästa gång kommer jag den första veckan i maj. Tacksam för svar.

Med vänlig hälsning
Gun Joerg-Storgårds (kontaktuppgifter fås från SsmN r.f. kansli)

Norra Österbottens Svenska Synskadade

- Vårens sista träff för Mimoselgruppen i Karleby hålls onsdagen 28.5 kl. 10.00 på Emeliehemmet. Kaffe och trevligt program.

- Vårterminens aktiviteter avslutas med en träff tisdagen 10.6 kl. 13.00 vid Maj-Len och Pehr Ahlstedts villa i natursköna Lepplax. Vi bjuds på grillad korv och sallad samt kaffe och dopp.

Anmäl er till Ann-Sofie Gran-kulla och meddela samtidigt om ni behöver samtransport. Mera information om verksamheten i medlemsbandet och föreningsspalten i Österbottens Tidning på lördagar eller gå in på www.fss.fi under länken distriktsföreningar och Norra Österbotten.

Svenska Synskadade i Västnyland

- Årets sommarresa blir en utfärd till Ingå, onsdagen den 9 juli 2014. Vi inleder dagen i Fagervik där vi blir guidade i den vackra herrgårdsparken med start kl. 10.30. Lunch i Barösund kl. 12.30 på restaurang Scola som tidigare var Kallnäsudds

byskola. Scola ligger nära Älgsjölandets gästhamn på adressen Valhallavägen 18. Vi får njuta av lokalproducerad skärgårdsmat i högsommartid. Kl. 14.00 startar vi med båt mot hamnen i Ingå kyrkoby. Hemfärd med buss cirka kl. 16.00. Pris: 25 euro. Bindande anmälan görs till Eeva Hanner, tfn 050-595 4946 eller till Birgitta Nordström, tfn 044-336 8060 senast torsdagen, 26 juni 2014. Bussen startar kl. 9.30 från Ekenäs busstation och från Karis busstation kl. 10.00. Hangöborna tar sig med egna bilar till Ekenäs, Lojo och Svartåborna tar bil till Karis och Ingåborna tar bil till Fagervik.

- Distriktsföreningen NÖSS påminner om att bowlingspelarna och deras supportrar får förbereda sig inför cup-tävlingar i Salo den 20 september.

- Vi besöker musikalen 'Mamma Mia' på Svenska Teatern i Helsingfors lördagen den 21 mars, kl. 15.00. Biljetter är reserverade.

Styrelsen i det Västnyländska distriktet önskar alla en skön sommar!

Åbolands Synskadade

- Natur- och friluftsdagen på Runsala flyttas till hösten. Den planerade föreläsaren är

upptagen med övriga uppdrag samt tidskriften 'Skärgård' under våren.

- Resa till Öland med Svenska hörselskadade r.f. i Åbo 1.6 - 6.6.2014.

Under två heldags-rundturer besöker vi tillsammans med vår lokalguide sevärigheter på ön. För mera information kontakta Birgitta Kronberg på tfn 02 - 458 4189 eller e-post på birgitta.kronberg46@gmail.com. För att resan skall bli av bör minst 25 personer delta.

Försäkringar ingår inte i priset. Vi rekommenderar att resenären tecknar en reseförsäkring i vilken avbeställningsskydd ingår.

- Mariehamn Cruising 27 - 28.6 med Västra Nylands och Mellersta Nylands distrikt. Avfärd 27.6 kl. 8.45 från Åbo hamn till Mariehamn. Ankomst kl. 14.10. Tillbakaresa 28.6 klockan 14.25, framme i Åbo hamn klockan 19.50.

Vi har bokad en buss för 50 personer som plockar upp medlemmarna enligt rutten Mellis, Västis och Åbo. Bussens tidtabell meddelas senare. Bussen kommer med på resan och transporterar oss på Åland till Ankaret och Wiklöf Holding Arenan.

På programmet står shopping och guidning av Viva Holm på fredag eftermiddag i Mariehamn. Syntolkad fotboll på kvällen för intresserade. IFK Mariehamn tar emot HJK. Sammanlagt finns 11 stycken teknisk utrustning för

syntolkning. Syntolkning kan även ges i bussen under resan. Lördagmorgon åker vi till Ankaret var det spelas Boccia. Hemresa på eftermiddagen med Viking Line Grace klockan 14.25. Framme i Åbo hamn klockan 19.50. Buss-transport ordnas.

Totalpris och bokad budget för resenären är 165 euro. FSS bidrar med 30% alltså med 49,50 euro. Föreningarna subventionerar resenären med 55,50 euro.

Slutsumman för resenären blir 60 euro.

Allmänna ledsagare (max 8) reser gratis, Förbundet står för deras resekostnader. Medlemmar (inklusive personlig ledsagare) står för 60 euro per resenär.

I resan ingår: båtresa, sjöfrukost fredagmorgon, 2 Hytter, buss tur och retur samt övernattnig på Hotell Park Alandia i dubbelrum med frukost samt Grace Buffét på tillbakaresan.

Bindande anmälningar senast till Håkan på tfn 0400 151 322 senast 23 maj. Resan betalas senast 9 juni till föreningens konto FI39 1632 3000 0027 56.

OBS! Märk betalningen i meddelandefältet med "ÅLAND".

- Söndagen 6.6 "En midsommarnatts dröm" kl. 17.00 Tillsammans med Svenska hörselskadade r.f. i Åbo. Bobo Lundén har speciellt för Raseborgs Sommartheater skrivit en helt ny version av

William Shakespeares klassiker fylld med humor, lek och stor igenkänningsfaktor.

Pjäsen har också blivit något av en schlagerhitmusikal med välkända låtar av bland annat Ledin, Peps Persson och Kirka.

Förhandsanmälningar senast 23.6.2014 till Håkan på tfn 0400-151 322, synskadade@gmail.com eller Birgitta Kronberg på tfn 02 - 458 4189, birgitta.kronberg46@gmail.com.

Pris: 70 euro för hörsel-/synskadade medlemmar och 80 euro för icke medlemmar.

I priset ingår: Teaterbiljett, kaffe med bröd i pausen, lunch före teatern och buss-transport från Åbo, Pargas och Kimito.

- Konstens natt 14 augusti i Åbo. Fri samvaro och kultur "mitt i stan" på Gillesgården. Program meddelas senare.

- Eugenia-seglats 15 augusti. Start ca kl 12.00 från Västanfjärds Kalkholmen och seglen hissas 12.30. Framme vid Bolax ca 14.00. På Bolax kan vi bekanta oss med kanoner från andra världskriget. Lunch kl.15.

Cirka 16.30 seglar vi tillbaka till Kalkholmen, ankomst ungefär 18.00. Busstransport ordnas från Pargas via Åbo och till Kimito med retur enligt omvänd ordning. Pris: 20 euro/person.

Anmälningar till Håkan på tfn 0400-151 322 senast 4 augusti.

Ålands Synskadade

- Borstbindningskursen på Ankaret har avslutats för denna termin.
  - Punktskriftskursen på Ankaret har avslutats för terminen.
  - Boccian på Ankaret har sommaruppehåll. info om höstens tider kommer senare.
  - Simningen på Folkhälsans Allaktivitetshus kommer att fortsätta på hösten förutsatt att vi blir tillräckligt många deltagare. Mer info senare. Kom ihåg att anmäla ert intresse till Bettina på tfn 19670
  - En sommarutflykt till Guttorps fiskodling i Sund följt av en lunch på Smakbyn kommer att ordnas den 16 augusti. Mer info senare.
  - Möjlighet att komma ut på en cykeltur kan nu erbjudas eftersom en tandemcykel finns att låna på Ankaret. Hör av er till Bettina på tfn 0457-3438 950 för mer info.
  - Syntolkningen fortsätter som vanligt med teaterbesök och biobesök. Hör av dig till organisationssekreterare Bettina Gröning med eventuella önskemål.
  - Syntolkad fotboll på Wiklöf Holding Arena, datum och tider meddelas i lokaltidningarnas kalender samt i taltidningen.
- Kontaktuppgifter:

Organisationssekreterare, Bettina Gröning är anträffbar på Ankaret, Johannebovägen 7, måndag – tisdag, torsdag – fredag kl. 9.00-13.00.

Ankaret, tfn 018-196 70
Mobil: 0457-3438 950
E-post: aland.syn@aland.net

Svenska synskadade i Östnyland

- Svenska Synskadade i Östnyland r.f. håller majmånads-träff lördagen den 24.5 kl. 13.00 på Kajutan, Ågatan 33 E, Borgå. Sune Huldin kommer och berättar lite om mobiltelefonernas många olika möjligheter. Lovisaborna anmäl er till Jonas tfn 040 964 4672. Välkommen!
- Sommarutfärd tisdagen den 10.6 till Mustila med guidning i Arboretum och shopping. Före starten till Strömfors får vi morgonkaffe med saltigt kaffebröd. I Strömfors Bruk äter vi lunch på restaurang Ruukinmylly och får därefter guidning runt bruksområdet. Efter rundturen med guiden har vi tid att bekanta oss med olika hantverkare som finns på området. Före starten hemåt får vi eftermiddagskaffe med sött kaffebröd i Pajakahvila. Utfärdens pris är 30€/person.

Anmäl er så fort som möjligt men senast den 2 juni till Stina på tfn 582 514 eller 0400-596 250, Marita tfn 5244 092 eller till Kajutan tisdagar kl. 9-13, tfn 581 115.

Lovisabor kan anmäla sig till Jonas på tfn 040 964 4672. Vi startar från Fredsgatans turisthållplats i Borgå kl. 8.30 och räknar med att vara tillbaka i Borgå kl. 17.

**FSS finns
också på
facebook.
Du hittar
oss på adressen
www.facebook.com/fssrf**

Funderar du på något kring FSS?

Tveka inte att ta kontakt för att diskutera dina tankar med oss. Vi finns här för din skull!

Ordförande Bengt Ahlvik
Tfn: 044-777 8694
(telefontid tisdagar kl 14-16)
E-post: bengt.ahlvik@fss.fi

Organisationsledare Matthias Jakobsson
Tfn: 09-6962 3011
E-post: matthias.jakobsson@fss.fi

Vi lyssnar på alla tankar och idéer om vårt förbund!

ANNONS

Sommarresa till Norge

VSS ordnar i samarbete med FSS och Oravais Trafik Ab(OT) en resa till nordens största och mest utvecklade Syn- och Mestringscenter i Hurdal, Norge 18 – 26.8.2014.

OT har gjort upp ett mycket digert och bra program för oss och resan är specialdesignad för synskadade. Resan är tänkt för alla medlemmar, såväl ordinarie som stödjande inom FSS verksamhetsområde i Svenskfinland.

På grund av att OT har reserverat både båt- hytt och hotellrum för vår räkning bör din bindande anmälan göras senast 31.5.

Utförligare program kan fås av från din lokala distriktsförening. Behöver du programmet i punktskrift kan du kontakta FSS/ Tessa Bamberg, tfn 09-6962 3024, så skickar hon det till dig!

OBS!! Anmälningstiden förlängs till senast 15.6.2014. Anmälningen är bindande.

Pris: Det nu gällande priset för resan är 700-900 € / person och är beroende på antalet deltagare. Om VSS får de bidrag som man har ansökt om för resan blir priset för alla ordinarie medlemmar i hela Svenskfinland ungefär 400 €/person och för stödjande medlemmar ungefär 700€/person. En bekräftelse på det slutliga priset kommer på medlemsbandet nr.10 som kommer sista veckan i maj.

**Intresserade ombeds att anmäla sitt intresse till Febe Mörk, tfn 045-321 3320 måndag-torsdag kl. 9-14.
Anmälan är bindande från och med 15.6.**